

Musíme financovat válku. Jaké daně se zvýší

Epravda.com.ua/publications/2024/07/18/716819

Економічна правда

Kabinet ministrů schválil 18. července návrh zákona s úpravami státního rozpočtu a daňového řádu. Vláda zejména navrhuje zvýšit výdaje letošního rozpočtu o 500 miliard UAH - především na financování obranných sil.

Peníze se plánuje získat pomocí půjček na domácím trhu a zvýšení daní.

O nedostatku financí na potřeby obrany a možných variantách financování tohoto deficitu již EP psal . V té době se však ještě projednávaly přesné změny daňové legislativy.

Kolik peněz potřebujete?

Vláda navrhuje zvýšit plán výdajů na rok 2024 o 434 miliard UAH a snížit současný plán výdajů o 65,7 miliard UAH. To zvýší výdaje na obranu a další účely o 500 miliard UAH. Naprostá většina dodatečných výdajů – 495,3 miliardy UAH – půjde na financování armády. Zejména:

- pro platby vojenskému personálu - 77,9 miliard UAH;
- na nákup vojenské techniky - 256,2 miliard UAH;
- na opevnění - 40,4 miliardy UAH.

Vláda navíc navrhuje přidat 4,5 miliardy UAH do rozpočtového rezervního fondu. V letošním roce z něj byly prostředky vynaloženy především na opevnění, vláda však při plánování rozpočtu zahrнула možnost využití rezervního fondu na opravy komunikací.

Plánují zvýšit výdaje ministerstva pro záležitosti veteránů o 400 milionů UAH na pomoc válečným zajatcům a jejich rodinám. Dalších 101 milionů hřiven by mělo jít na ministerstvo spravedlnosti na výkon trestů.

Půl bilionu za válku: když se vláda chystá zvýšit daně a existuje nějaká alternativa?

Již dříve EP psal o tom, co způsobilo tak výrazný deficit finančních prostředků na potřeby obrany. Stručně řečeno, během plánování rozpočtu na rok 2024 na podzim roku 2023 vláda očekávala nepřetržitý tok vojenské pomoci ze Spojených států. Vzhledem k politizaci této problematiky ve Státech však americký Kongres přijal relevantní rozhodnutí až na konci dubna 2024.

Vzhledem k tomu, že Ukrajina více než půl roku nedostávala pomoc z USA, musela začátkem roku 2024 vláda zvýšit výdaje na nákup zbraní a střeliva. Pro tyto účely byly použity rozpočtované prostředky, které měly být použity na konci roku. Tento proces se nazývá aproximace nákladů.

Navíc s přihlédnutím k dynamické situaci na bojišti a posílení mobilizačních procesů mají obranné síly další potřeby finančních prostředků.

Odkud budou peníze?

Zdrojů financování „díry“ půl bilionu hřiven bude několik.

Prvním zdrojem je **přeplnění aktuálního plánu** rozpočtových příjmů o 75,8 mld. UAH. Toto nadplnění vzniklo zejména u daně z příjmu (vzhledem ke zvýšení sazby daně pro banky) a dále u DPH z dováženého zboží.

Jak je uvedeno ve vysvětlivce, k tomuto přečerpání došlo v důsledku zvýšení objemu dovozu. Dalším možným důvodem je rostoucí kurz dolaru.

Nebude jich méně než 40. Co se děje s dolarem?

Druhým zdrojem je **snížení výdajů** o 65,7 mld. UAH. Vláda zejména navrhuje snížit výdaje v rámci programu Státní dluhová služba (o 61,83 mld. UAH) a na platby za dluhové závazky, u nichž stát vystupuje jako ručitel (o 3,87 mld. UAH).

Třetím zdrojem jsou **vládní půjčky** na domácím trhu. Vláda navrhuje navýšit plán umístění dluhopisů OVDP na rok 2024 o 220 miliard UAH.

Stát sice v současné době dokáže na domácím trhu získat potřebné množství financí, navýšení výpůjčního plánu se však může ukázat jako problematické. Banky, po NBÚ největší tuzemští věřitelé státu, již do OVDP vložily zhruba čtvrtinu svého majetku a nemohou tyto investice výrazně navýšit.

Ukrajina je na pokraji platební neschopnosti. Bude vláda schopna restrukturalizovat dluhy

EP požádal národní banku, aby objasnila, zda má bankovní systém dostatek zdrojů na zvýšení objemu státních půjček o 220 miliard UAH v roce 2024. V době zveřejnění neobdržela redakce odpověď .

Pokud stát není schopen přilákat 220 miliard UAH od bank, vláda a NBÚ budou pravděpodobně muset "vytisknout" hřivnu . Program MMF umožňuje NBÚ financovat rozpočtové výdaje ve výši nepřesahující 40 miliard UAH za čtvrtletí.

Čtvrtým zdrojem je **zvýšení daní** . Do rozpočtu by to mělo přinést 138,7 miliardy UAH.

Jaké daně se zvýší

Původní vládní návrh zahrnoval zvýšení sazby DPH z 20 % na 22–23 % a vojenského odvodu – z 1,5 % na 5 % . Navíc se počítalo s tím, že posledně jmenované budou platit i fyzické osoby-podnikatelé.

V revidované verzi změn daňového řádu bylo rozhodnuto upustit od zvýšení DPH a místo toho výrazně rozšířit daňový základ vojenského odvodu a zvýšit jeho sazby.

Nabízeno:

- zvýšit sazbu vojenské daně z 1,5 % na 5 % pro jednotlivce;
- zavést vojenskou dávku pro právnické osoby (zejména pro osoby se základním a zjednodušeným daňovým systémem) ve výši 1 % z příjmu;
- zavést vojenskou dávku pro FOP první, druhé a čtvrté skupiny ve výši 5 % ze dvou minimálních mezd měsíčně (celkem - 800 UAH měsíčně);
- zavést vojenskou dávku pro třetí skupinu FOP ve výši 1 % z příjmu (celkem tak FOP zaplatí 6 % z příjmu: 5 % – jednorázová daň, 1 % – vojenská dávka).

Vláda navíc navrhuje zavést vojenskou dávku na některé operace. Tyto návrhy byly realizovány v únoru 2024 v rámci programu MMF. Poté bylo nutné najít zdroje příjmů ve výši 0,5 % HDP. Zejména:

- 5 % hodnoty bankovních kovů;
- 30 % z ceny šperků;
- 15 % z ceny osobních automobilů pořízených právnickými a fyzickými osobami (s výjimkou poskytnutí těchto automobilů osobám se zdravotním postižením);
- 5 % z příjmů z prodeje nemovitosti fyzickými osobami, které v průběhu roku prodaly jednu nemovitost;
- 5 % z tarifu za používání mobilní komunikace.

Vláda také navrhuje provést změny ve správě některých dalších daní:

- zavést zálohu na daň z příjmu u podniků, které prodávají pohonné hmoty, ve výši poloviny minimální mzdy za každý metr krychlový skladovacích nádrží benzínu a nafty;

- uložit poplatníkům povinnost provést na výzvu kontrolního orgánu inventarizaci dlouhodobého majetku, hmotného majetku a peněžních prostředků;
- dát právo berním úředníkům být přítomni při inventarizaci. Odmítne-li se poplatník zúčastnit inventarizace, je navrženo zajištění jeho majetku.

Navrhuje se také snížit hranici pro zdanění dovozní DPH u mezinárodních balíků ze 150 EUR na 45 EUR (to znamená, že zboží v hodnotě do 45 EUR nebude zdaněno).

Vláda nakonec do daňových změn zahrnula zavedení spotřební daně na sladkou vodu ve výši 0,1 eura za každých 100 gramů cukru nebo jiných sladidel v litru takové vody.

Až se zvýší daně

Návrh zákona s úpravami rozpočtu a daňového řádu schválila vláda. Poté jej musí schválit Nejvyšší rada.

Partneři EP v parlamentu očekávají, že příslušná rozhodnutí mohou být na programu na konci srpna. Do té doby schůze v programu parlamentu nebudou - poslanci budou mít improvizované prázdniny.

Zvýšené daně tak Ukrajinci pravděpodobně pocítí nejdříve na podzim.